

فرآیند اعتبار سنجی متقاضیان: مشتریان اعتباری بانک از طریق بررسی عوامل ذیل اعتبارسنجی می

گردند:

شاخص های مدیریتی

❖ نام شرکت: نام شرکت در واقع بیانگر هویت شرکت می باشد.

❖ نوع شرکت: یکی از عوامل اهلیت مشتری نوع شرکت می باشد که تصمیم گیری در مورد اعطای تسهیلات به آن بستگی دارد.

❖ تاریخ و آگهی تاسیس شرکت: شرکتها به هنگام تأسیس اقدام به چاپ آگهی در روزنامه می کنند، که این لزوماً مبتنی بر شروع فعالیت و بهره برداری شرکت نیست. الزامات قانونی ایجاب می کند که شرکت اقدام به چاپ آگهی تأسیس کند. زمان آغاز فعالیت شرکت با ارائه صورتهای مالی همراه می باشد.

❖ شماره ثبت شرکت: شماره ای که بر اساس آن شرکت رسمیت می یابد. که جهت احراز هویت مشتری و تصدیق گفته هایش لازم است اخذ گردد.

❖ موضوع شرکت: در ارائه خدمات باید نوع معامله با موضوع شرکت سنخیت داشته باشد.

❖ مرکز شرکت (آدرس محل اداری شرکت): بانکها ترجیح می دهند به منظور نظارت فیزیکی رؤسای شعبه به عملکرد شرکت یا واحد تولیدی با شرکتهایی مرابده مالی داشته باشند که محل کارخانه یا دفتر مرکزی نزدیک یکی شعب بانک مربوطه باشد. تا از اتفاقاتی مانند آتش سوزی، مشکلات کارگری، فروش و فعالیت شرکت از نزدیک اطلاع داشته باشند.

❖ میزان سرمایه ثبتی (پرداخت شده): نشان دهنده تمکن مالی و استحکام شرکت می باشد. باید توجه داشته باشیم که قسمتی از سرمایه پرداخت شده و مابقی تعهد شده (به عهده سهامداران شرکت) می باشد، لذا در صورت ورشکسته شدن شرکت، قانونگذار ابتدا سرمایه شرکت را مدنظر قرار می دهد. طبیعتاً هر چه سرمایه بالاتر باشد و جاهت مالی بیشتری دارد.

❖ اساسنامه شرکت: اهمیت آن به دلایل زیر می باشد:

۱،۱- موضوع فعالیت شرکت را مشخص می کند.

۱،۲- چارچوب و خط مشی فعالیت شرکت را مشخص می کند.

۱،۳- رابطه و حدود تعامل شرکت با بانک را مشخص می کند.

۱،۴- گویای این مطلب است که شرکت با چه شرایطی و از چه بانکهایی می تواند تسهیلات اخذ کند و اینکه

شرکت

در چه زمینه ای می تواند از بانک تسهیلات دریافت کند.

❖ مؤسسين شرکت: از دو جهت مهم است:

۱- برای رسيدن به ذينفع واحد

۲- وجاهت شرکت (وجاهت در اینجا همان حسن شهرت و توان مالی می باشد).

❖ آخرين تغييرات سرمايه شرکت: یکی از پایه های تمکن مالی شرکت، سرمايه شرکت است. برای بررسی روند افزایش سرمايه شرکت لازم است مراجع تصميم گیری اعتباری، نحوه تغييرات سرمايه را مدنظر قرار دهند.

❖ روزنامه رسمی آخرين تغييرات: بانک از وضعیت مشتری خود در هر حال باید مطلع باشد. تغييرات مشتریان حقوقی در روزنامه رسمی درج می گردد که شامل تغييرات سرمايه، هیات مدیره، صاحبان امضاء و ... می باشد که همه ساله پس از تشکیل مجمع عمومی شرکت در روزنامه درج می شود.

❖ چکهای برگشتی: الف- جایگاه مشتری در بازار را نشان می دهد ب- نشان می دهد که مشتری به تعهدات خود درست عمل نکرده. عدم وجود چکهای برگشتی بیانگر وجود نقدینگی کافی در حساب مشتری و توان مشتری در بازپرداخت بدهیهایش می باشد.

❖ لیست کامل سهامداران کنونی شرکت و میزان سهام هر یک از آنها: همانگونه که در بالا در مورد مؤسسين شرکت گفته شد اگر مؤسسين شرکت همان سهامداران فعلی باشند لازم است برای تعیین ذينفع واحد، همچنین تعیین اهلیت اعتباری مشتری اطلاع کاملی از سهامداران کنونی شرکت و میزان سهام هر کدام داشته باشیم.

عوامل مالی

❖ گزارشهای کامل حسابرسی شرکت مربوط به ۳ سال گذشته

❖ نرخ و روش استهلاك دارائیهای ثابت شرکت

❖ استعلام از سیستم بانکی

❖ وضعیت بدهی به سیستم بانکی

❖ وضعیت معدل حساب: (به طور مثال) گردش بستانکار (۳ ماهه اخير)، گردش بدهکار (۳ ماه اخير) و مانده حساب (۳ ماه اخير) به تفکیک هر بانک

❖ میزان نقدینگی: از دو جهت قابل بررسی می باشد

❖ یکی از عوامل تاثیرگذار در محاسبه توان بازپرداخت مشتری

❖ در محاسبه اعتبار مورد نیاز مشتری نیز موثر می باشد.

❖ وضعیت مالکیت دارایی ها: مالکیت دارایی ها از این جهت با اهمیت است که نوع تملک دارایی ها را مشخص می کند و بیانگر این مطلب است که چه میزان از دارایی مورد نظر در تملک واحد تجاری و چه

میزان آن اجاره ای می باشد. همچنین چه میزان از دارایی هایی که در تملک شرکت می باشد در رهن سایر بانکها و چه میزان آزاد می باشد.

❖ وضعیت ترهین دارایی ها: ترهین دارایی ها بیانگر این مطلب است که دارایی واحد تجاری مورد نظر در ترهین یکی از بانکها یا واحد تجاری دیگری می باشد یا خیر.

❖ نسبتهای مالی: تجزیه و تحلیل نسبتهای مالی معیاری برای سنجش عملکرد و سیاستهای مالی و تعیین نقاط ضعف و قوت این سیاست هاست.

❖ هر یک از نسبتهای مالی به تنهایی یکی از جنبه های موسسه را منعکس می کند که معمولا برای تجزیه و تحلیل مالی کافی نیست. بلکه باید در ارتباط با سایر نسبتهای مالی مورد ارزیابی قرار گیرد. تجزیه و تحلیل صورتهای مالی می تواند در زمینه های زیر صورت پذیرد:

- بررسی نسبتهای نقدینگی و میزان توان شرکت در بازپرداخت بدهی های کوتاه مدت
- بررسی نسبتهای عملیات از جمله گردش کالا و تولید به طوری که بتوان فرایند را از زمان تامین مواد اولیه و زمان تولید و مدت انتظار برای توزیع و فروش و نهایتا دوره نقد شوندگی آن را بررسی و تحلیل نمود.
- بررسی استفاده بهینه از داراییهای ثابت و منابع سرمایه ای
- ارزیابی و بررسی توان مالی شرکت در پرداخت بدهی ها و بازپرداخت تسهیلات مالی دریافتی
- به طور کلی بررسی وضعیت ساختار سرمایه

❖ ارزیابی پروژه ها و طرحهای در دست اجرا

❖ بررسی ساختار منابع انسانی و دهها موضوع مرتبط با عملیات شرکت

❖ **لیست کامل داراییها:** بانک باید میزان کامل دارایی مشتری را به تفکیک دارایی ثابت و جاری داشته باشد. داراییها قدرت مالی و تمکن مالی مشتری را نشان می دهد. داراییها منابع اقتصادی هستند که تحت مالکیت واحدهای نهادی قرار می گیرند، وسیله ذخیره ارزش هستند و برای بانک منافع اقتصادی ایجاد می کنند.

❖ **داراییهای جاری:** نشان دهنده توان نقدینگی مشتری است. مانند صندوق، تنخواه گردان و...

❖ **داراییهای ثابت:** میزان دارایی ثابت شرکتها نشان دهنده تمکن مالی آنها می باشد. هرچه میزان آن بیشتر باشد ریسک بانک برای گشایش اعتبار کمتر است.

❖ میزان مواد اولیه: از جمله عواملی می باشد که جهت شروع کار و انجام پروژه ها و اعتبار سنجی به آن نیاز می باشد.

❖ **نسبت بازده دارایی:** این نسبت بیانگر ارتباط بین حجم سرمایه گذاری شرکت و سود خالص شرکت می باشد.

❖ **نسبت بدهی:** این نسبت وضع طلبکاران را در مقابل صاحبان سهام نشان می دهد که هر یک تا چه اندازه در واحد تجاری سرمایه گذاری کرده اند.

❖ **نسبت جاری:** این نسبت نشان می دهد که دارایی جاری تا چه اندازه بدهی جاری را می پوشاند. نسبت مذکور را مقیاس نقدینگی در کوتاه مدت می دانند. چنانچه این نسبت از یک بیشتر باشد شرکت توانایی انجام آن را داشته و در صورتی که از یک کمتر باشد شرکت احياناً "مجبور خواهد شد برای انجام تعهدات خود به منابع دیگری از جمله استقراض یا افزایش سرمایه و یا فروش داراییهای ثابت متوسل گردد. در تفسیر نسبت جاری باید به نوسانات آن در طول مدت، توجه داشت. زیرا امکان دارد که شرکت ها در پایان سال مالی با حساب آرایي و واریز موقت بعضی از اقلام بدهی و برگشت این اقلام در اوایل سال بعد این حساب را بهتر جلوه دهند.

❖ **نسبت آني:** این نسبت نشان دهنده قدرت مالی شرکت جهت بازپرداخت بدهی های جاری از طریق داراییهای جاری شرکت منهای موجودی کالا و پیش پرداخت (که قابلیت نقدینگی کمتری دارند) می باشد. نسبت آني شرکت ها باید برابر با ۱ و یا بیشتر از آن باشد تا شرکت بتواند از محل دارایی های آني بدهی های جاری خود را پردازد. استدلال تحلیلگرانی که استاندارد نسبت آني را ۱ می دانند این است که این عدد مرز بین قدرت نقدینگی کافی و قدرت نقدینگی ناکافی شرکت است. این نسبت یکی از مفیدترین نسبت هاست. وبه وضوح نشان می دهد که آن قسمت از دارایی جاری که از لحاظ ارزش، ثبات بیشتری دارد و احتمال کاهش در آن کمتر است تا چه میزان می تواند پشتوانه طلبکاران کوتاه مدت قرار گیرد.

❖ **نسبت مالکانه:** این نسبت نشان می دهد که به طور کلی چه مقدار از داراییها به صاحبان سهام تعلق دارد. عده ای این نسبت را مکمل نسبتهای نقدینگی می دانند، زیرا نشان می دهد که محل تامین نقدینگی استقراض بوده است یا خیر.

❖ **میزان وثایق و نوع وثیقه:** از جمله ارکان مهمی است که تا حدودی تضمین کننده میزان تعهد مشتری به بانک می باشد. نوع وثیقه در تعیین جایگاه مشتری خیلی مهم است. در عین حال باید توجه داشت که وثیقه ای که از مشتریان اخذ می گردد، نمی تواند پشتوانه محکمی در جهت بازپرداخت تعهدات مشتری باشد.

❖ **لیست صاحبان امضای مجاز:** با توجه به اینکه وجاهت قراردادهای تنظیمی مابین بانک و اشخاص حقوقی به پشتوانه امضاهاى مجاز که در روزنامه رسمی درج گردیده است میباشد، لذا بررسی این موضوع بسیار حیاتی می نماید.

❖ **میزان فروش:** نوع فروش، فروش اعلامی مشتری، فروش در صورتهای مالی

❖ نرخ رشد سود مشتریان کلیدی در سالهای گذشته

❖ **میزان سود خالص:** سود مشتری نشان دهنده این موارد است: ۱- نشان دهنده موفقیت مشتری در

یک فعالیت مالی ۲- نشان دهنده توانایی مشتری در اختصاص دادن سهمی از بازار به خود ۳- نشان می دهد که مشتری توانایی پرداخت سود بانکی متعلقه را دارد.

❖ **صورتهای مالی حسابرسی شده:** صورتهای مالی به دو دسته اند حسابرسی شده و حسابرسی

نشده، با توجه به اینکه صورتهای مالی حسابرسی شده مورد تأیید شرکت دیگری نیز قرار می گیرد لذا قابلیت اتکا به آنها بیشتر است.

عوامل اقتصادی

۱- نسبت عرضه و تقاضا، رقابتی یا انحصاری بودن

۲- نوسانات نرخ ارز: تغییرات نرخ ارز گاهاً صدمات جبران ناپذیری را می تواند به واحد وارد نماید، بررسی نرخ ارز در ۱۰ سال گذشته حاکی از نوسان نرخ ارز می باشد.

۳- میزان تولید واقعی سالانه: از عوامل مهم اهلیت می باشد اگر میزان تولید واقعی پایین باشد علت آن بررسی گردد که ممکن است علت آن: کمبود سرمایه، کشش پایین بازار و... باشد.

۴- ظرفیت اسمی شرکت: توانایی تولید شرکت را نشان می دهد. که باید با میزان تولید واقعی آن مقایسه شود در صورت تفاوت بارز علت آن جستجو گردد.

۵- میزان تقاضای بازار توسط شرکت: در صورت نبودن تقاضا برای کالای وارداتی، وارد کردن آن صحیح نمی باشد. لذا بررسی میزان تقاضای بازار از اهمیت قابل ملاحظه ای برخوردار است.

۶- روند تقاضا: بررسی روند تقاضا در بازار نشان می دهد که روند تقاضا در سنوات گذشته به چه صورتی بوده است آیا سیر نزولی داشته است یا صعودی؟

عوامل شخصیتی

❖ خوشنامی (شخصیت فردی، شخصیت خانوادگی، خوشنامی در محل کار، ایفای تعهدات)

❖ عوامل مدیریتی

❖ تعهدات مشتری شامل:

✓ تسهیلات دریافتی قبلی

✓ ضمانتنامه

✓ حد اعتباری

- ✓ مشارکت مدنی
- ✓ مضاربه
- ✓ فروش اقساطی
- ✓ سایر

❖ **میزان مطالبات معوق:** بدهیهای معوق مشتری به سیستم بانکی می باشد که در سررسید پرداخت نشده و معوق گردیده است. یکی از عوامل مهم در تصمیم گیریها وجود مطالبات معوق می باشد. وجود مطالبات معوق نشان دهنده؛ ضعف مدیریت مالی مشتری، از دست دادن سهم بازار، کیفیت کم تولیدات، عدم استاندارد، عوامل برون سازمانی از قبیل اقتصادی، مالیاتی و غیره می باشد.

❖ **میزان سابقه (تجربه):** سابقه کاری مشتری که تجربه مشتری را در رشته مورد نظر نشان می دهد و از دو نظر مهم می باشد: الف- سابقه فعالیت شرکت ب- سابقه کاری مدیران در رابطه با نوع فعالیت شرکت

❖ **چکهای برگشتی:** الف- جایگاه مشتری در بازار را نشان می دهد ب- نشان می دهد که مشتری به تعهدات خود درست عمل نکرده. عدم وجود چکهای برگشتی بیانگر وجود نقدینگی کافی در حساب مشتری و توان مشتری در بازپرداخت بدهیهایش می باشد.

❖ **میزان تحصیلات:** میزان تحصیلات متقاضی و ارتباط آن با رشته کاری در میزان اهلیت ایشان تأثیر بسزایی دارد و میزان موفقیت وی را افزایش می دهد.

❖ **استعلام از سیستم بانکی:** آگاهی تصمیم گیر اعتباری از میزان تعهدات مشتری به سیستم بانکی، در تصمیم گیری بانک حائز اهمیت می باشد. استعلام در بردارنده مواردی نظیر مشتریانی با و بدون مطالبات معوق، مشتریانی که بیش از ظرفیت خود از بانکها تسهیلات دریافت نموده اند و مشتریانی که هیچ گونه تعاملی با سایر بانکها ندارند می باشد.

❖ **وضعیت حسابهای شرکت و مدیران:** وضعیت حساب نشان دهنده: ۱- میزان رابطه بانک با مشتری یا مشتری با بانک ۲- میزان تمکن مالی مشتری می باشد.

سرمایه گذاری در سایر شرکتهای: شناسایی شرکتهای گروه و سرمایه گذاری شده توسط شرکت متقاضی و بررسی وضعیت مالی آنها به شناخت میزان تمکن مالی آن کمک می کند در صورت وجود تعهدات بالای مدیران شرکت عدم توانایی آنها در بازپرداخت را نشان میدهد لذا در گشایش اعتبار اسنادی باید با احتیاط اقدام کرد.

❖ **نماینده گی های شرکت:** نشان دهنده میزان پخش، سهم بازار، میزان فروش تمکن مالی شرکت می باشد.

